

МАРШАЛ ОСТЕРІГАС АМЕРИКУ ПЕРЕД ДЕМОБІЛІЗАЦІЄЮ ЯК НЕБЕСПЕКОЮ ДЛЯ КРАЮ

Начальник головної булавки, генерал Джордж С. Маршал виголосив реферат на Чотирнадцятому Річному Форумі, уладженім газетою Нью-Йорк Геральд Трибюн в готелю Валдорф Асторія в Нью-Йорку. На першому засіданні в понеділок 29 жовтня, Маршал виразно сказав американському населенню, що Злучені Держави знаходяться тепер в великій небезпеці, якщо край не буде даліше втримувати військової сили і не вживе цілої своєї могутності для втримання миру. Як тему промови вибрав Маршал „Відповідальність у перемозі“. Небезпеку добуває генерал в поширенні умов наставлення американського населення. Воно вказує, що в Америці відбувається не лише розклад воєнних сил, але з тим, іде теж і цілковитий розклад відповідальності за те, що діється в світі. Для сповнення наших зобов'язань у світі треба покласти основи в нашій мілітарній політиці — твердив Маршал.

Крім генерала Маршала промовляв вчасі фозуму ще генеральний прокуратор і міністер заграничних справ Австралії д-р Герберт Е. Іват. Він говорив на тему: „Будівництво для майбутності“. Потім говорив ще Гарольд Е. Стасен, бувший губернатор Міннесоти про „Нашу відповідальність на Пацифіку“ і Серхіо Осмена, президент Філіппинів, на тему: „Будучність Філіппин“.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКЛИКАВ ВСІ ПОЇЗДКИ ПО КРАЮ.

Всі поїздки по краю, заповіджені на 6 тижнів наперед по різних містах, відкликає президент Труман, бо важні справи наказують. Літати в столиці і пильнувати їх політ. Одного з важних справ є положення на полі праці, а друга справа, яка вимагає безупинної чуйності, це загранична політика Злучених Держав. Заповіджених було 6 відвідин в листопаді і грудні, а всі у західних або південних околицях. Співробітники президента вважають, що такі поїздки це „приватні“ поїздки президента і тому на них нема місця в теперішній часі. Така поїздка, як перегляд флоту в Нью-Йорку, належить до „урядових“ і її оцінюють інакше.

КАНДИДАТА НА ПОСАДНИКА В НЬО ЙОРКУ ЗАКЛИКАЮТЬ ДО СУДУ.

Велика судейська Лава („Гренд Журі“) повіту Кінгс виготовила акт обжалування проти колишнього окружного прокуратора, а теперішнього кандидата на посади міста Нью-Йорк, Видіема О'Двайера, за недбалість в урядуванні і надужиття в уряді. Вибори мають відбутися вже 6 листопада. О'Двайер кандидат за рамени Демократичної партії. Проти нього стає ще Республіканець, суддя Йона Голдстін і незалежний („Но Діл Парті“) Ньюболд Морис. Закиди проти О'Двайера відносяться до його урядування ще сперед червня 1942 р., коли то він пішов до армії.

ЛЕТУНСЬКА ПОЛІТИКА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Вчасі переслухання знавців в сенатській комісії бувший полковник авіації, а тепер високий урядовець в департаменті стейту д-р Джордж П. Бейкер вперше виявив плани уряду в справі летунської політики. Він каже, що уряд хоче купувати кожного року по 3,000 військових літаків ваги 30,000,000 фунтів. Департамент війни і флоту повинні мати готове місце для продукції військових літаків на випадок кожености. Такі будівлі служилиб вчасі миру для приміщення 65,000 машинових приладів до будови літаків. На випадок „промислової мобілізації“ ці будівлі зміська можна перемінити на фабрики літаків.

СТАЛІВНІ ВІДКИНУЛИ ДОМАГАННЯ ПІДВИШКИ ПЛАТИ.

Бетлегем Стіл Компані, головна фабрика гармат і залізної продукції, відкинула домагання юніі, щоб піднести робітничу плату на \$2 денно. Управа підприємства заявила, що це коштувало б їх \$50,000,000 річно. — Молочарська юнія погодилася з підприємцями без страйку за платню від 48 годин тижнево, але працювати будуть лише 40 годин. Це значить тільки, що 20% підвишки. — Юнія Автомобілевих Робітників, яка організує теж і летунів, наказала вернутися до праці наємцям, які стримали летунський рух між Нью-Йорком і Шікагом. — На знак протесту проти рішення Военної Ради Праці, щоб признати підвишку лише на 4% робітникам в телеграфічних підприємствах, юнія робітників у Вестерн Юніон зарядила страйк на 4 години в п'ятницю 2 листопада по цілм краю. Від год. 2. до 6. сполудня не можна буде надати ні одної депеші в цілій Америці.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,
чому не користатися з оголошень знаменитих нагод для зарібки, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Почали ударну кампанію за Позичку Перемоги в цілому краю

У всіх околицях Злучених Держав розпочалася кампанія за Позичку Перемоги, яка має принести 11 біліонів доларів при помочи продажу державних бондів. Перший бонд, так званий Рузвельт Меморіал Бонд, закупив президент Труман за \$200 у Вашингтоні. Місто Нью-Йорк вже здавна приготувало ударні дружини, щоб розпродати бондів на суму \$3,045,550,000. Зібрання для продажу бондів відбулися в ратуші і на площі Таймс Сквер, де промовляла пані Еленор Рузвельт. „Ми виграли війну, але мир щойно маємо виграти“ — сказала вона.

ДАЛЬШИЙ ГОЛОС В КАНАДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ

Минулого тижня північно-виніпегський посол Алістер Стюарт виголосив у федеральному парламенті в Отаві промову про дотримання умов світового Чартуру. На думку Стюарта, канадський уряд найкраще виявив би ширість до Чартуру Об'єднаних Держав, як би поспішив з поміччю українцям, на яких країну Німеччина виконала наїзд та які боролися проти нацистів, а взаємну зате д істали руїну і депортацію. Тисячі їх вернулися у рідний край, але тисячі інших не бажають вертатися туди, казав посол. Він звернувся з закликом до містра копапель і ресурсів, що, як прийде час розглянути канадську імміграційну політику, то він повинен ласкавіше поставитися до тих скитальців, як у минулому.

Проти заклику Стюарта негайно виступив комуністичний посол Ф. Ровз з Монреалу, який у питомий комуністам спосіб накинувся на всіх українців, що вони про-нацисти.

У БРАЗИЛІЇ ЗРЕЗИГНУВАВ ПРЕЗИДЕНТ ВАРГАС

Головна квартира поліції в Ріо де Жанейро в Бразилії оповістила, що обов'язки президента держави обняв предсідник Найвищого Суду Хозе Ліньярес після того, як Хетульо Варгас, президент Бразилії за останніх 15 літ, зрезигнував із свого уряду. Як причину резигнації подають те, що деякі військові гарнізони приготувалися до революції перед надходячими виборами.

Ямашіта прислухується і ще буде довго прислухуватись звідомленням про японські злочинства

На судовій розправі проти японського генерала Томоюки Ямашіти, обвинуваченого за участь у воєнних злочинствах, зізнавала філіппинка, Хуста Гейдо, жінка підполковника Філіппинської Армії, що пішов у підпілля і так боровся з японським наїзником. Розповіла, як японські морські злочинці в підпіллі і зброю сина та сестри зморозували. Вона з гордістю розповідала про мужа, як він боровся у підпіллі. Ген. Ямашіта, як описують кореспонденти, дуже пильно вслухувався в те, що вона розповідала.

НАДІЮТЬСЯ, ЩО СОВЕТИ ТАКИ ВИШЛЮТЬ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА

Зачалися наради Дорадчої Комісії для справ Далекого Сходу. Наради відбуваються в Вашингтоні. При отворенні наради були представники дев'ять держав. Ще має надіслати свого представника Індія. Тому, що тут іде владство головно про Японію, вважають, кінечним, щоб був теж і заступник Советів. Щодо цього велися вже, віддавна переговори, але безуспішні. Та Вашингтон надіється, що Сталін вкінці таки згодиться ще вислати представника.

ГЕН. МЕКАРТУР ДОБИРАЄТЬСЯ ТЕПЕР ДО ЯПОНСЬКИХ ТРЕСТІВ

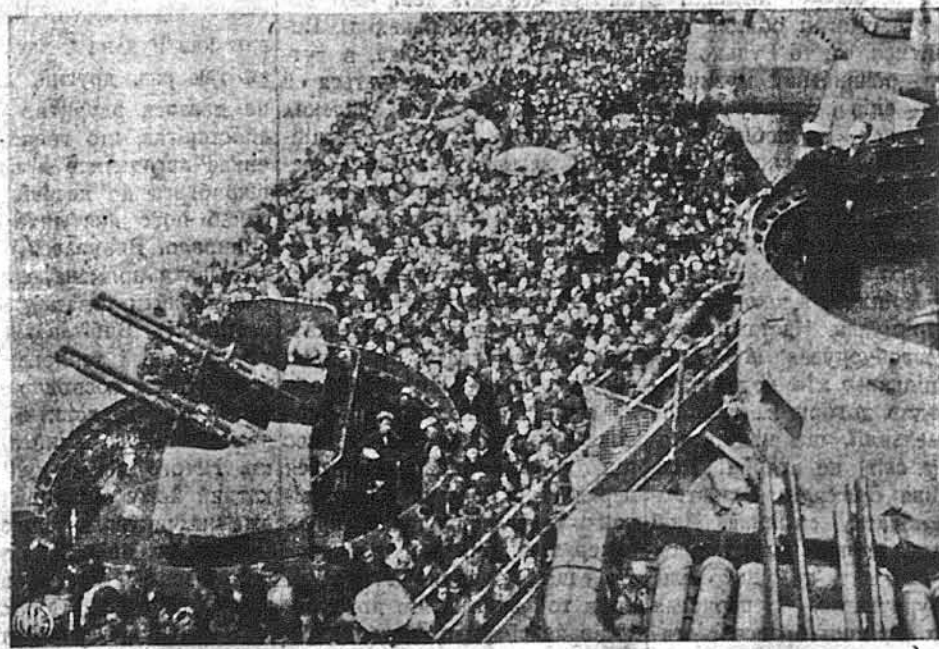
Повзято кроки, щоб пізнати, оскільки завинили у вибусі війни ті японські магнатські фамілії, що в їхніх руках була майже вся продукція Японії та її фінанси. Ген. Мекартур наказав зібрати всі фінансові та статистичні дані, зв'язані з продукцією і фінансовими операціями тих фамілій і то за час від 1935—1944.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ БАНКУ АНГЛІЇ ПЕРЕЙШЛА У ДРУГОМУ ЧИТАННІ

В британському парламенті перейшов законопроект про націоналізацію Банку Англії в другому читанні 348 голосами проти 153. Опозиція аргументувала своє становище тим, що націоналізація є оправдана тоді, коли іде про підприємство, що іде проти національних інтересів. А такого не було з Банком Англії.

ДЕ ПОДІТИ 12 МІЛІОНІВ НІМЦІВ, ЩО ІХ ЗАБИРАЮТЬ З ІНШИХ ЗЕМЕЛЬ?

Британія, Франція, Совети та Америка погодилися щодо того, що вони мають розділити між свої зони у Німеччині тих 12 мільйонів німців, що мають бути забрані з Польщі, Чехословаччини і Мадярщини. Та тепер питання: Скільки на яку зону призначити? Виходить, що найбільше переселяють на американську зону. Американці нарікають, що Совети шлють самих хворих і старих. Вони навіть уже сказали представникам Советів в Аліантській Комісії, що вони таких німців більше не приймуть, а тільки таких, що можуть працювати.

НЬОЙОРЧАНИ ОГЛЯДАЮТЬ ІСТОРИЧНИЙ ПАНЦІРНИК „МІЗУРІ“ — Як до ріки Гудсон приплив панцирник „Мізурі“, славний з того, що на ньому відбувся акт формальної японської здачі, то посунали маси народу, щоб оглянути цей, воєнний корабель. Кожної години оглядало яких 10,000 ньюйорчан.

БРИТАЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АТЛІ ПРИБУДЕ ДО ВАШИНГТОНУ НА ВАЖНІ НАРАДИ

В Лондоні й Вашингтоні проголошено, що десь у половині листопада прибуде до Білого Дому британський прем'єр, Клемент Р. Атлі, щоб переговорити з президентом Труманом таємно атомової бомби, над якою працювали згідно Злучені Держави, Канада та Англія. В тому самому часі прибуде до Вашингтону теж канадський прем'єр В. Л. Мекензі Кінг. Ініціатива тої візити вийшла з Лондону. Сам президент Труман є за те, щоб відбувалися наради Трьох, себто представників Злучених Держав, Британії та Советів. Мабуть і тепер звернуться до Сталіна, чи не міг би він прибути на згадані наради, але сумніваються, щоб він дійсно прибув. Очевидно, що будуть обговорені в Вашингтоні теж й інші важні справи, як: 1) Американсько-британські торговельні та фінансові взаємини, 2) Справа жидівської еміграції до Палестини, 3) Відносини до Росії, коли іде про краї в Європі, що по визволенню зістали під советською контролею, а в яких Росія робить усе на власну руку і наставляє там уряди, що противяться умові, яка була заключена між Америкою, Англією і Советами, 4) Коли і скільки війська відкликати з Європи, 5) Англо-американська програма взаємної оборони. Та в Лондоні стоять такі при тому, що справа з атомовою бомбою є найважливіша.

ЩО БУДЕ З ДАРДАНЕЛЯМИ?

Ведуться переговори між урядами Британії та Злучених Держав в тому напрямі, щоб узгодити спільне становище обидвох потуг до Дарданельських проток, які й тепер під зарядом Туреччини. Фактом є, що умова в Монте щодо цієї справи вже перестаріла, хочби тому, що учасником була Японія. Дали Росія натискає на Туреччину, щоб дала згоду на советські бази в Дарданелях, як і вимагає ще від неї відступлення пограничних територій, Карсу й Ардагану. Туреччина на це не погоджується. Тепер та справа мусить прийти під міжнародне вирішення і тому важно Англії знати, яке становище займе Америка. Справу цю комплікує до певної міри те, що Росія каже, що як Злучені Держави можуть домагатися для своєї безпеки баз на Пацифіку, а Англія хоче держати для тої самої цілі контролю над Суєзким каналом, так чому Совети не малиб контролювати Дарданелі — теж задля своєї безпеки.

ІНДОНЕЗЦІ ДАЛІ ВОЮЮТЬ.

Якби то дивно не виглядало, але так є, що Ахмед Соекарно, президент „Індонезької Республіки“ та голова революційного, самостійницького руху, вратував життя цілому британському гарнізону в Сурабаї на Яві, що мав 1,600 вояків, а проти якого пішли озброєні повстанці в числі понад 10,000. Вбито 25 британсько-індійських вояків, а потім здержано наступ повстанців на залик Соекарна та проголошено завішення зброї.

НЕ КОРИСТАЮТЬСЯ З ЗЕМЕЛЬНОГО НАДІЛУ.

В Польщі нова влада розпарцелювала 9,000 великих маєтків, а землю розділила між 372,000 селян. Та, пише американський кореспондент Гледвін Гил, пожитку з того селяни таки не мають, бо не мають чим землю обробити. Знов земельні власники розбрилися. Одні пішли на державну службу, а другі остали по селах та бідують разом з селянами. Ті останні, як каже кореспондент, ще навіть їх тут і там годують.

ЩЕ ПРО ОДНУ РЕСПУБЛІКУ У СОВЕТАХ!

Називається вона, як звідомляють з Москви, Танну Тува. Стала вона „незалежною“ вже в 1926 році, але щойно на другий рік вишле своїх депутатів до Москви. Та республіка має бути „автономною частиною Іркутської провінції“. Головне місто Кизиль. Положена вона на окраїнах Зовнішньої Монголії. Давніше вона була під пануванням китайців за династії Манчу. Та як в Китаю зачалися в 1911 році неспокої, то царська Росія взяла ту країну „під опіку“, а в 1916 році вислала там військо для „охорони російських колоністів“. А потім уже „заопікувався“ нею советський уряд.

ДАЮТЬ НІМЦЯМ АДВОКАТІВ.

Аліанти, що судитимуть передових німецьких воєнних злочинців в Нюрнберзі, вже зачали призначувати кожному з них адвокатів. Коли іде про нацистського дипломата, Франца фон Папена, і провідника гітлерівської молоді, Бальдура фон Шіраха, то вони дістали найспосібніших німецьких адвокатів. Перший Кубушока, а другий Йозефа Савтера.

„ВІН І ТАК БУВ ДО НІЧОГО!“

Таке сказав Герман Герінг, нацист ч. 1. про Роберта Лей, як довідався, що він повісився.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Початкова ціна три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число в суботу (з англійською Частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

За оголошення редакції не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ БУДЕ КОМПРОМІСУ ЗІ ЗЛОМ!

Поневолені світ, що стогне під диктатурами і гнобителями, повинен би легше відітхнути, почувши промову президента Трумана, що він її виголосив минулої суботи знагоди "Дня Флоту". Тим більше, бо президент виголосив принципи американської заграничної політики в такому моменті, коли наш край маніфестував свою збройну силу, яка є і остане першою у світі, і то не тільки для оборони Америки, але і на пригнітання тих, що не хотіли з нами годитись на спокій і викликували нову війну. Як широко розуміти це, що викликає війну, це вже справа великої дипломатії, яка, як звичайно буває, раз ті речі ширше розуміє, а раз вузьче — в міру обставин та інтересів. Мабуть саме на ту різну інтерпретацію, подиктовану радше інтересами як принципів, рахують Совети, бо так сталося, що союзна урядова преса випускає чи не найбільші похвали, розбираючи промову президента. На диво, подібно заговорили і преса в Еспанії ген. Франка. А прецінь, коли брати справи здоровим розумом, то в Советіх та Еспанії, якщо там заговорили ширше, мали б найменше чого радіти з тих принципів, що їх проголосив президент Труман. Зокрема не мали б чим радіти Совети, хіба що хотіли поставитись чесно до тих вимог, які видвигнув президент Труман як основні американської заграничної політики. Та так, цілком певно, не є. Вони удають, що це їх не торкається...

Коли брати промову президента з нашого боку, то нам американцям, можна радіти, що в тому критичному часі президент Труман відважно проголосив далі діючими в Америці ті ідеали, якими вона досі жила. Президент Труман затвердив живучий ідеал Вілсона і те, що проголосив президент Рузвельт в Атлантичському Чартері. Все те він визнає як таке, що випливає з основ американського ідеалізму. Правда, він дав зрозуміти, що не все те може статися зараз, навіть при підписанні миру. Деякі агресії і деякі настанови силою режиму не будуть Злученими Державами визнані. Деякі територіальні зміни, як можна догадуватись, не будуть визнані, бо не наступили за згодою народу тих територій, знов інші зміни будуть наразі толеровані. Як це треба точно розуміти і до яких країв і народів приміняти, можна тільки догадуватись. Однак це все скоро вясниться, бо Злучені Держави будуть мусити практично приміняти до дійсності те, що сказав президент. Оскільки це затроне українські землі, певно не знаємо, хоч повинно затронути. І як вже не всі українські землі, то принаймні західно-українські! Та без огляду на те, яка буде практична хвилява політика уряду, принципи, що виголосив президент Труман як принципи Злучених Держав, дають українському народові повне право рахувати на попертя Америки в його змаганні визволитись від терору й окупації. А нам, американцям українцям, повинно це все додати отухи, бо президент потвердив ті принципи, які ми завжди голосили і на яких опирали допомогу визвольним змаганням українського народу. Президент сказав: не буде компромісу зі злом. То й не повинно бути компромісу зі злом в Україні.

Підстави американської заграничної політики

У своїй пропам'ятній промові з нагоди святкування Дня Флоту, в суботу 27. жовтня в Нью Йорку, президент Гері С. Труман заявив, у приваності мільона людей, що між переможними державами нема таких спірних інтересів, яких не можна наладити. Однак їх розв'язка — твердив президент — вимагає з одної сторони ви-розуміння, а з другої — сильної руки. А теж і постійного придержування високих засад, які отсе проголошуємо. Згадавши про силу Америки, опертую на найбільшій у світі морській флоту, на велетенській повітряній флоту і на загальним вишкочі громадян, президент подав причини, чому нам потрібна така сила.

„Ми потребуємо такої збройної сили для сповнення чотирьох головних завдань:

„Перше: наша армія, морська і повітряна сила, у співдіяння з нашими союзниками, мусить ввести в життя умови миру, наложени на на-шних переможених ворогів; друге: ми мусимо сповнити наші мілітарні зобов'язання, які підіймаємо як член Організації Об'єднаних Держав, тобто підтримати тривалий мир навіть і силою, як заїде така потреба; третє: ми мусимо співдіяти з іншими американськими державами, щоб втримати територіальну недоторканість і політичну незалежність країв у Західній Півкулі; четверте: у цій стурбованій і неспокійній світі наші військові сили мусять бути ви-старчальні до сповнення на-шої основної місії, наложеної на нас конституцією Злучених Держав, а це „подбати про спільну безпеку Злучених Держав“.

„Ми змагаємо до цього, щоб уживати нашу військову силу лише для збереження миру в світі. Бо ми знаємо, що це єдина певна дорога для безпеки нашої власної свободи.“

„Оце є підстава заграничної політики народу Злучених Держав. Загранична політика Злучених Держав спирається на підставах правості і справедливості. Виконуючи ці засади, ми будемо твердо стояти при тому, що ми вважаємо за добре і ми не дамо нашої згоди на ніякий компроміс з злом“. Описав президент проголосив наступні

Підстави Заграничної Політики.

1. Ми не шукаємо територіального розросту або себелюбних надбань. У нас нема планів агресії проти ніякої держави, великої чи малої. Ми не маємо на душі таких цілей, які доводилиб до удару з

мирними намірами якоїнебудь держави.

2. Ми віримо в можливий поворот суверенних прав і самоврядування для всіх народів, які були відібрані їм насильно.

3. Ми не одобримо ніяких територіальних змін у ніякій приязній частині світу хіба, що вони відповідають свободі висловленому бажанню ін-тересованих народів.

4. Ми віримо, що всі народи, підготовані до самоврядування, повинні дістати дозвіл вибрати свою форму правління на підставі свободи висловленого вибору без вмішування якогонебудь чужинного чинника. Це має статися як в Європі, в Азії й Африці, так і в Західній Півкулі.

5. При скомбінованій і прихильній співпраці наших воєнних союзників ми повинні допомогти переможеним ворожим державам встановити мирний демократичний уряд на підставі їхнього власного вибору. І ми повинні змагатися наладити світ так, щоб у ньому не могли існувати нацистський та фашистський режим ні-військова агресія.

6. Ми повинні відмовити призначенню всякому уряду, призначеному якомусь краєви насильям якоїсь чужої держави. В деяких випадках може не вдатися неупустити до на-киннення такого уряду, але Злучені Держави не будуть визнавати таких урядів.

7. Віримо, що свобода моря прислугує усім державам, та що всі вони мають рівне право до плавання на пограничних ріках і водних шляхах, які переходять через більше ніж один край.

8. Віримо, що всі держави, прийняті до громади націй, повинні мати доступ до виміни і користування сировини світу на підставі однакових умов.

9. Віримо, що суверенні держави Західної Півкулі, без стороннього вмішування спо-за цієї півкулі, повинні працювати разом як добрі сусіди при розв'язуванні своїх спільних питань.

10. Віримо, що повна господарська співпраця між усіми державами, великими й малими, є кінцева для поправки життєвих відносин по цілому світі і для встановлення свободи від нападів та від недо-статку.

11. Будемо далі змагатися до поширення свободи від-слову й релігії по всіх миролюбивих просторах світу.

12. Ми переконані, що збереження миру між державами вимагає організації Об'єднаних Держав, складеної із усіх миролюбивих націй світу, які хочуть на випадок потреби вжи-

Петро Солуха.

Брехня й терор — така природа союської влади

(Надіслане до „Свободи“ з Європи.)

Воля віри та сумління.

„Воля віри та сумління!“ — розпинались більшовики в 1917 р. Дали вони народові волю віри? — Ні.

„Опійом для народу“ назвали вони релігію. Найжорсто-кішою боротьбою відповіли вони на всякий прояв релігійного життя. Весь державний, партійний, комсомольський, профспілковий апарат, школа, наука, кіно, театр і вся союська преса були ки-нуті на боротьбу з релігією.

Утворено спеціальний ор-ган для боротьби з релігією: Спілку воєнних безвірників, на чолі якого стояв Губельман (Ярославський). Відомий у Совдепії „придвор-ний поет“ підлабузник Д. Бідинський написав брутальний пашкіль на Євангелію, і біль-шевицький уряд не посоромився дати свою санкцію й піднести своїм громадянам порнографічний твір, як зразок класичної антирелігійної художньої творчості. Навіть у той час, коли союська влада повела боротьбу з хуліган-ством, специфічна російська лайка не переслідувалась і не вважалась за хуліганство. Очевидно, більшовицька влада вважала оту лайку, де згаду-валось віру, Господа, Бога й матір, за найліпшу антирелі-гійну пропаганду.

Щороку перед Різдвом та Великоднем переводилась спе-ціальна антирелігійна пропа-ганда, щоб примусити нарід не святкувати найбільших його релігійних свят. В ці дні по-силено працювати кіно, теат-ри, провадили доповіді, за-сідання, аби відітати людей від церкви, від релігійного свята. Улаштували антирелі-гійні карнавали, а то й про-сто глумились над вірою і над людьми, організуючи під

ти сили для забезпечки миру“.

Проголосивши ці підстави заграничної політики, прези-дент Труман це сказав, що винахід атомової бомби не змінює основних засад загра-ничної політики Злучених Держав, лише їх прискорює. Ви-нахід атомової бомби не може ждати на вирішення, як нею орудувати аж до часу вики-нення форми Організації Об-єднаних Держав. Тому Амери-ка починає переговори в цій справі з Англією й Канадою, а опісля з іншими державами. Покінчи Америка вважає себе опікуном для збереження а-томової бомби. Тому, що ми є миролюбивий нарід, світ знає, що ми не надуживаємо цього довіря.

Повторивши ще раз запев-нення, що „цілком американ-ського народу є втримання миру при співпраці цілого світу“, президент висловив надію, що Бог Миру доласть амери-канському народові цієї терп-ливості і витривалості, якої потребує нарід, який іде Бо-жими стежками.

церквою комсомольськи бля-зірства над Службою Божою, що правив за священника я-кийсь комсомолець, одягаю-чись в церковні ризи. Отже, в церкві Службу Богу правив священник, а під церквою ком-сомольськи. Так було в Богусла-ві на Київщині, в монастирі, на Великдень.

Школа й профспілки пильно стежили, щоб у ці дні кожний учень прийшов до школи, а робітник та службовець виїш-ся на роботу. Ще більше стежили, щоби, боронь Боже, на Великодні свята дитина не принесла до школи, а жінка на роботу, пофарбованої кра-шанки або ласки, а на Різдво, щоб не колядували. Так глуми-лись і висміювали україн-ську віру.

Але всього цього було мало. Разом з антирелігійною про-пагандою союська влада по-чала застосовувати насиль-ство, терор. Почали зачиняти церкви, робити з них клоби, комори на зерно, курники, ан-тирелігійні музеї і нарешті розбирати їх на всякі потреби. Не забути, звичайно, застосу-вати терор і проти духовни-цтва: митрополитів, єпископів, пан-отчів, а також і проти ві-руючих. Скрізь на засланні можна було бачити правосла-вне духовництво. Заборона-лося приймати дітей духовни-цтва до школи, а також на ро-боту.

Окрім того, більшовицька влада намагалась викликати церковні розколи, щоби роз-валити релігію зсередини, бо внутрішні незгоди, сварки й чвари найбільше руйнують всяку справу. Нарешті, загро-жувавши, примушували духов-ництво відмовлятися від свя-щенницького стану, зрікаючись віри, обіцяючи їм за це великі й багаті милості, а потім жор-стоко обдурювали їх.

Треба віддати велику пошану й належну справедливість Українській Автокефальній Церкві, яка, народившись у вогні й бурі революції, будучи ще молодого й змагаючись в боротьбі за своє існування, поперше, проти переслідуван-ня збоку союської влади, а

по-друге, проти поборювання її й цюкування збоку москво-всько-слов'янської церкви, зі-всюю молодого енергією і за-взятістю сміливо, чесно і са-мовіддано служила своїм наро-дові, по - мученицькому відстоювала православну віру й Церкву Христову і свій обо-в'язок виконала до кінця. Більшовицька влада врешті заборонила Українську Авто-кефальну Церкву, а її духов-ництво зіслала. Так виконала союська влада свою обіцянку — „воля віри та сумління“.

Те, що тепер у Совдепії на-становили патріарха всієї Росії, відчинити церкви, дозво-ляють правити Службу Богу й червоноармійців ротами во-дяти до церкви, хіба це не є обдурюванням народом? Все це робиться не як визнання віри, не тому, що більшовики по-чали вірити в Бога, а людям дозволяють вільно вірити, а тому, що вони використовують релігію для своїх інтересів. То-му, що більшовики хотять примусити ще й віру служити невірному Сталінові. За те,

що відчинили церкви й дозво-лили людям ходити до церк-ви, за це в церкві з амвоном славлять невірнуою Сталіна як „Богом послано вождя народів“. Якби союська вла-да не мала користі з цієї спра-ви, то вона церков не відчиня-лаб. Більшовицька влада про-сто глумиться тепер над хри-стіянською вірою! Тим біль-ший гріх і сором падають на голову митрополита Олексія, благослестеля престолу патріар-шого (після смерті патріар-ха), котрий оте все знає і по-годовився грати кумедію в релі-гій. Московська православна церква пішла служити біль-шовицям. Більшовицький зоби-ли тепер з церкви „агітрон“ в користь комунізму, який не визнає релігії.

Сталінові було треба по-відчинити церкви, бо, підсу-нувши свої армії до кордонів Польщі, Західної України, Ру-мунії, де авторитет релігії сто-їть високо, він хотів показати народам цих країн, що в СССР ставлення до релігії вже зміни-лось і союська влада навіть бере тепер під свою охорону всі віри, бо Совдепії — бага-тонаціональна держава. Ви-ставляючи себе опікуном кож-ної віри, Сталін проводить в життя і дею російських імпері-алістів, які мріяли, щоб всіх православних об'єднати під владою московського царя, так, як папа римський об'єд-нує всіх католиків і зробити так з Москви III Рим. Оттак тепер союська влада обду-рює народи, використовуючи віру! Отак тепер червона Мос-ква продовжує здійснювати імперіалістичні прагнення бі-лої царської Москви, тобто російських імперіалістів.

Пролетарський суд.

Не можна не сказати хоч кілька слів про більшовиць-кий суд. В той час, коли кож-на держава, кожний нарід прагне піднести свій суд на найвищий щабель правди й авторитету, союська влада фактично дискредитувала й обпакудила ідею правосуддя. Всім відомо, що завданням суду є вяснити злочин і про-вину підсудного, а видаючи судовий вирок, керуватись за-коном. Чи так робить боль-шевицький суд? — Ні.

Совдепський суд своїм за-данням має, в першу чергу, вяснити соціальне походжен-ня підсудного. Від цього соці-ального походження і зале-жить, як суд поставиться до підсудного: чи милостиво, чи суворо його судитиме. Су-довий вирок суд ухвалює в ос-новному не на підставі закону, а на підставі „революційного сумління“. Отже, за один і той же злочин, залежно від соці-ального походження, закон карає неоднаково. У XX. столітті судять, керуючись не за-коном, а насамперед і в ос-новному „революційним сумлінням“. Отже, за один і той же злочин, залежно від соці-ального походження, закон карає неоднаково. У XX. столітті судять, керуючись не за-коном, а насамперед і в ос-новному „революційним сумлінням“. Отже, за один і той же злочин, залежно від соці-ального походження, закон карає неоднаково. У XX. столітті судять, керуючись не за-коном, а насамперед і в ос-новному „революційним сумлінням“.

Цигана одного разу спитали, де правда, у кого її шукати? Він відповів: „Правда є тільки в мене та в Бога трошки“. По-циганському виходить, що на-віть у Бога нема всієї правди, а тільки у нього одного. Боль-шевики саме так і кажуть, що справжня правда тільки в них.

Совдепський суддя — це той самий циган, і в кожного з них — своє революційне сум-ління. Як же можна віддати весь нарід на поталу суддям з циганським сумлінням? — Та-кий союдепський суд! Це не суд правди, а суд беззаконня.

Все бреше, і скрізь терор.

Якої галузі союдепського життя ми не торкнулись: нау-ки, преси, мистецтва, радія, дипломатії, генеральної лінії партії і т. д., скрізь брехня, скрізь обдурювання, а над усім цим панує терор. Брехня й терор — така вже природа союдепської влади.

(Кінець).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКО-ГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ОЛЕКСАНДЕР ЛУТОВИЧ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

102)

(Всі права застережені)

Над вечір, йдучи якоюсь зо-статі, здибав на дорозі по-стріленого пса. Хотів проми-нути його: мало людей, не псів, гине по світі? Пес міг бути скажений, або дуже шкідливий. За щось же його пострілено! Та й як тягнути його миль з чотирьох до хати, чим кормити? Порівнявшись з псом пристанув. Цей поти-ху скімлів лежачи, мудрим очима споглядав на проходя-чого. В тих очах відчитав Без-хатний біль і розпуку і німе-благання поміч. Вираз очей страждучої тварини надто зближений до очей людини. Чи тому, що мукі й страх смерті ушляхотило тварину, чи

чи може той же страх смерті ушляхотило людину. Щось здрігнулося у Безхатного ду-ші. Звалив пса на оберемок. Він заскімлів голосніше, далі вдячно лизнув обличчя свого рятівника сухим язиком.

Добре впрів, поки дотягнув-ся з живим тягарем до хати-ни. Промив і позаливав йоди-ною наскрізь пострілені гру-ди, положив у теплі коло кух-ни. Пес перестав дрожати, ці-лыми годинами заливався по-ранені місця. Четвертого дня почав їсти, а через тиждень вже вставав, повільно ходив по хаті. До двох тижнів зачав погавкувати на всякий під-озрілий рух знадвору. Безхат-

ний назвав його Рудьком.

Пес виявив себе метким. Ро-зуму мав либонь мало, але мен-ше від пересічної людини. В одному не могли обидва ніяк погодитись. Чи то Рудько мав занадто розвинений музичний слух, — спів і музику любив, чи навпаки — не любив, — чи може своїми музичними здіб-ностями хотів перевищити Безхатного, хто його знає?...

Тільки гри чи співу Безхатно-го Рудько байдужно слухати не міг. Кріпився в початках, та не витримував. Наставляв ву-ха, настоючував шерсть, хвіст підгинав між ногами, голо-ву зводив догори і... виводив такі мелодії, що ніякий Ка-рузо у світі не втявби! Така Рудькова прикмета Безхатно-го з початку смішила. Далі сердитися почав. Тільки брав-ся за скрипку, а Рудько вже настобурчувався. З першими тонами скрипки брався підтя-гати й він на всі лади, на всі бемоли й діеми. Сердитий го-сподар перестав грати й ви-

читував псови нотацію:

— Ти, Рудько, тварина без-душна. Хібаж ти розумієшся на музиці? Витягаєш, наче п'яний паламар на панахиді. Ви-водиш ти, що правда, з чу-тків. Мабуть віддизнається в тобі інстинкт твоїх далеких прабабків, вовків канадй-ських, звенять у вухах їх не-самовиті концерти. Будеш ме-ні вторувати! — на дівр, на мо-роз вижену! Зрозумів?

Рудько являвоту кліпав очи-ма, вистукував хвостом. Упів-нення здалися нінащо. Безхат-ний брався грати, а Рудько знов за своє. Проганяв його на дівр і з півгодини мав спо-кій. Трохи намерзався пс-підходив до вікна, спинався передніми лапами на підві-конник, заглядав у хату крізь заперзлі шиб, ніби, з цікаво-сті, що доробляє господар. Коли той удавав, що його за-ходів зовсім не бачить, Рудь-ко пригадувався голосним гав-канням.

Поза неординарним розумін-

ням музики між псом і люди-ною царювала неабияка згода, взаїмна прихильність. На час своєї відсутності Безхатний замикав Рудьку в хаті. Стало-ся так раз, другий, далі пес не давався здурити. Як лиш спостерігав, що господар по-чинає лагодитись в подорож, шкрябався до дверей, гавкав, начеб його яке лихо з хати випирало. Виривався з хати і вже ніяк примана, ніякі про-ханя зайти назад у хату не заставляли. Вибігав аж на до-рогу, сідав і терпеливо ждав поки йтиме господар. Не да-вався ніяк і зловити, хоча у звичайний час самий ліз у ру-ки. Нічого діяти, купив Без-хатний йому ошейник і сміло вже чимчикували завше вдвох. До Рудька, правда, ніхто й не признавався. Траплялися по-купці, скеларі. Пропонували господареві чверть сотки до-лярів. Один давав аж сорок. В кризу гроші неабі як, але грошолобом Безхатний не був,

не віддав Рудьку й за дві сот-ки...

І так жили людина й собака мирно, у добрій злагоді. Без-хатний тішився вірним при-ятелем, гейби Бог зна яким на-бутком. Пес — не людина, не обмане, не зрадить. Великих псів і коней любив змаленьку, ніколи їх не скривдив. Відчу-вав відразу до малих псів, вся-ких пуделів і болонок. Вони видавалися йому чимось штуч-ним, не природним. Не терпів також бульдогів за їх огидний вигляд.

А в околиці, між тим, його особа викликала неабі яке за-цікавлення. Бо й деж такі! Емігранти всі поголовно на-догомозі сидять, а цей живе відлюдно, платить за хату, за харчі! Видно гроші має! Мож-де банк ограбував, на фармах з грішми ховається? Ще пса великого кормить!

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАТРА-ЗАТРИМУЄТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ

Що писала "Свобода" тому 40 років?

12 жовтня 1905.

СКІНЧИЛИ БУДУВАТИ ТУНЕЛЬ ПОПІД ГУДСОН.

Нарешті скінчили будувати тунель, який веде від Мортон Стріт в Нью-Йорку поперек ріки Гудсон на 15-ту вулицю в Джерсі Сіті. Тунель збудований в той спосіб, що на дно ріки клали величезні труби, котрі потім скріплювали одну з другою так, що вони творять одну довгу трубу, котра саме є тунелем. Упродовж півтора року тунель буде викінчений і буде відкритий рух через нього.

БРАТСТВО СВ. НИКОЛАЯ — КАНАДІЙСЬКИЙ СОЮЗ.

Українці, замешкавши в Канаді, не мали до тепер ще жадної організації, а жили одинцем. Перший початок до з'ясування братства на візір тих, які існують в Злучених Державах, заснував о. Гура у Вінніпегу на зібранні 11. вересня 1905. в церковній залі під новою українською церквою на розі вулиць Стела і МекГрегори. На тім мітингу засновано братство св. О. Николая і на початку приступило до нього 76 членів. Уряд вибрано так: предс. о. М. Гура, заст. Тимко Ястремський, секр. Володимир Карпеч, кас. Максим Левицький. — Дня 21. вересня відбувся другий мітинг братства, на котрім засновано „Канадський У. Н. Союз“ на візір У. Н. Союзу в Злучених Державах. Урядниками вибрані: о. М. Гура, предс.; Микола Гладкий, секр.; Олександр Рожко, касієр. До контролю: о. Р. Волинський, Микола Котлярік і Максим Левицький. Крім того 6 радних.

СТРАЙК УКРАЇНЦІВ В БРАЗИЛІ.

У провінції Парана в Бразилії ще від р. 1896. почали розмішувати українців по колоніях, а велике число затримувало при всіх роботах в столиці. Багато їх стало до праці при залізницях, що будувалися до Куритиби. Куритиба це була така оселя, що навіть не за службу на назву міста: там були дерев'яні буди, що не мають вигляду домів. Тепер це вже столиця провінції. До Куритиби будують залізницю, але платять при цій роботі далеко менше, ніж при будові в Куритибі. Ще завелось так, що українцям платять нижче, ніж наприклад італійцям, котрі зараз страйкують, як їм не подобається. Та з часом італійці почали негодувати на наших людей за те, що вони брали нижчу платню і тим доміли страйк. Вони приневолили українців до страйку і в той спосіб навчили українців добиватися кращої плати для себе і йти солідарно з іншими робітниками.

ЩО ПИШУТЬ?

УРИВКИ З ЛИСТА ПРАВОСЛАВНОГО ЕПІСКОПА, ЯКИЙ ПЕРЕБУВАЄ В НІМЕЦЬКИХ ТАБОРАХ.

(Нижче подані відомості переслані листами з Європи, висланими у перших днях вересня 1945).

...Живемо всі ми під постійною загрозою бути вивезеними до ССР. Вже один з наших єпископів (єпископ Платон Рівенський) сидить під арештом і його силою хочуть вивести „на родину“. Сьогодні довідався, що більшовицька комісія була на моєму мешканні і питалась за мною. Щодня надходять вістки про примусовий вивіз до ССР українців, за якими зараз більшовики уряджують формальне полювання. Що буде — Бог знає. З польських таборів ніби більшовики ще не мають права брати людей. Але, гадаю, що й туди почнуть заглядати. Як бачите, кругом эле.

Формально вивозу до ССР підлягають лише громадяни ССР, польські громадяни ніби мають право вибору, а старі емігранти (нансеністи) ніби не мають взагалі чого боятись. Але починають вже заглядати до приватних помешкань і людей викрадати, напр. ген. Вовк і інші. Доконче треба в Америці і в Канаді счинити крик та звернути опінію світу на те, як приневолюють людину йти на вірну смерть!

Очевидно, наші потреби тут є багатогранні, бракує нам від їжі до білизни, але про це все люди забули, маючи на увазі лише одне: врятувати якось життя. Трудно мені при таких обставинах зібрати думки й написати щось до ладу.

Вважаю, що сьогодні українські організації Америки й Канади повинні перебрати всю акцію в свої руки. Вони одні мають змогу вільно й свobodно репрезентувати нашу справу та взяти нас в оборону. Це вони мусять зрозуміти.

Справа Єпископа Рівенського Платона (Артемюка).

У зв'язку з приїздом до Бад Кісінгена єпископа Рівенського представника, завдання якого було вишукування й вивіз до ССР єпископів, місцевий американський командант, починаючи від 8-го серпня ц. р., почав викликати до себе всіх українців (варто підкреслити, що тільки українців, хоч у Бад Кісінгені були й москалі, білоруси, жиди, поляки, литовці, латвіші, й естонці) і, після короткої розмови, керував їх до згаданого вище єпископа представника. Цей мав ствердити, чи дана особа є громадянином ССР, чи ні.

Дня 9-го серпня американський командант викликав до себе всіх перебуваючих у Бад Кісінгені українських православних єпископів. З'явилися до нього лише єпископи: Дубенський Вячеслав і Рівенський Платон, що на той час ще перебував в Бад Кісінгені. Командант зачав їх намовляти вертатись до ССР. Єпископ Вячеслав відповів на це, що він є старим емігрантом, до ССР не має заміру йти, бо має право вибирати, чи залишатись тут, чи вертатись на батьківщину. Після цього єп. Вячеславський (мол.), Ю. Страховська, Марія Страховська, Юлія Луків. — Разом \$173.50.

Збірка йде далі і треба надіятися свіжого успіху.

Г. П.

РОБІТНИЦІ Я РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працю, або хочете змінити цю, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями й робітниками в „Свободі“. Зголосіться у них скільки їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій газеті.

ПОЗИЧКА ПЕРЕМОГИ

Наші Збройні Сили мають моральне першество в усіх наших думках.

Одинацять Біліонів Доларів потрібно тепер, щоби прискіпити їхній поворот до мирного життя, допомогти дбати за раних і за тих, що їх утримували ті, котрі зложили найвищу жертву. Ми всі можемо допомогти.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION

Під час розмов у Гол. Кватирі американські чинники ввесь час запевняли, що єп. Платон не станеться нічого злого і після розгляду справи він буде звільнений, однак становище єп. Платона й досі в нічому не змінилось і він і далі перебуває під домашнім арештом.

Єпископ Платон (Артемюк) народився 18. 12. 1891 р. в селі Носові, повіт Біла-Підляська. Від 1918 р. жив і працював у Бересті над Бугом, а від 1936 р. жив і працював на Волині (в тій частині, що була приналежна до Польщі). В березні вістку підтвердила Ватикан-1940 р., як репатріант, вивізав через Буг до Польщі, де й заступився у Яблонинському монастирі аж до приходу німців. В 1942 р. поїхав на Волинь, 1944 і особливо в 1945 році) щоб упорядкувати могилу великої кількості українських священиків, та що єпископ там як єпископ у Рівному аж до осені 1943 р., коли змушений був виїхати знову до Польщі в зв'язку з окупацією тих земель більшовиками. До Німеччини єп. Платон приїхав у жовтні 1944 р. разом з рештою єпископів і духовенством, по визначенні НКВД у Харкові що змушене було покинути та Київ.

Після оглядин в американському військовому шпиталі єп. Платона завезли до командатури, але не заставши команданта, відвезли до помешкання. Від того часу й досі єпископ перебуває під сторожею німецьких поліціант. Останнє, як і те, що єпископ і далі знаходиться під загрозою примусового вивезення до ССР, впливає дуже недобре на стан здоров'я, яке гіршає з дня на день.

У зв'язку з цією подією, вже 12-го серпня зроблено інтервенцію в польській місії при Головні Кватирі в Франкфурті, де прирікли відразу інтервенувати в цій справі перед вищими американськими чинниками. В часі між 12-29 серпня інтервенувано в цій справі кілька разів у Головній Кватирі Аліантів у Франкфурті, а 15. 8. польський єпископ Гавліна, маючи розмову з ген. Нікельзенном, керуючим відділом ДП в Гол. Кватирі, просив його взяти в об

ПОВІДОМЛЕННЯ

для відділів У. Н. Союзу 147 і 151 з АЛЕНТАВН, 47 і 288 з БЕТЛЕГЕМ, 44, 318 і 442 з НОРТГЕМТОН, 95 з НАЗАРЕТ, 124 з ОРМРОД і 369 з ПАЛМЕРТОН, ПА., про

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 11, 1945) в годині 2 пополудні

В УКР. ПРАВ. САЛІ, 803 N. FRONT ST., ALLENTOWN, PA.

На ці збори повинні прийти урядники й делегати всіх згаданих тут відділів, а також члени місцевих відділів. З огляду на те, що в нашій окрузі вже довгий час не було організаційних зборів, то тепер назбиралось багато важних справ для обговорення і тому привітність представників усіх відділів є konieczною. На зборах будуть промовляти гол. предс. М. Мурашко й організатор У. Н. Союзу А. Маланчук.

Комітет Відділів У. Н. С.

УВАГА! УВАГА!

УКРАЇНЦІ! АНСОНІ, ДЕРБІ, ШЕЛТОН, СІМОР І ОКОЛИЦІ! ЗАХОДОМ ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ АНСОНІ КОНН. І ОКОЛИЦІ

ВЕЛИКЕ ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

В НЕДІЛЮ, 4. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 4, 1945)

НА ЛІБЕРТІ ГОЛ, при Мейн вулиці в АНСОНІ, КОНН. Вступ вільний. — Початок віча в год. 2. пополудні. Бесідником буде п. БОГДАН КАТАМАЙ, секретар Конгрес. Комітету. В кого бє українське серце, хай спішить на це віче. КОМІТЕТ.

КОМУНІКАТ

Торонто, 23. жовтня 1945.

Сьогодні відбулися тут наради представників Комітету Українців Канади і Українсько-Конгресового Комітету Америки. Участь в нарадах взяли: від К. У. К. о. д-р Василь Кушнір, президент, а

Т. Гуменюк, діючий голова К. У. К. в Торонто, і Василь Гультай та Мих. Гетьман, члени Широї Ради К. У. К. Від Українсько-Конгресового Комітету Америки: Стефан Шумейко, голова, і Дмитро Галичич, касієр.

Предметом наради були біжучі важні справи відносно діяльності обидвох Комітетів. Особливу увагу присвячено несенню допомоги українським жертвам війни в Європі та підприняттю відповідних кроків у міродайних чинників у вирішенні їхньої долі.

ЗА КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ:

о. д-р Василь Кушнір, президент.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ:

Степан Шумейко, голова.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МОНЕСЕН, ПА.

Праця для допомоги.

Наша громада, що гуртується при українській православній церкві св. Миколая, не за небує своїх народних обов'язків, як це показується із понижче поданого списку. Час до часу іде тепер збірка на допомогу акцію для наших братів в Європі згідно із закликами Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету з Філадельфії. Успіх в складках досі такий: Кудлик, І. Супличак, А. Чай-Український Політичний За-

помоговий Клуб (другий раз) \$100; а по \$10: о. Григорій Пипюк (другий раз), Дмитро і Надія Проць, Петро Проць (бувший воєн); по \$5: зложили: Софія Манявська, Микола і Павліна Хомуш, Василь і Марія Дашко; по \$3: Катерина Хомуш (учителька), Олена Хомуш; по \$2: М. Коваль, С. Хлиннич, Т. Проць, М. Чупілі, Анастасія Мазур; даліше по \$1: Г. Коник, Антоніна Крицька, М. Данькевич, Е. Проць, І. Кудлик, І. Супличак, А. Чай-Український Політичний За-

УВАГА! ШКАГО, ІЛЛ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ В ШКАГО, ІЛЛ.

ВІЧЕ І ЛИСТОДАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 4. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 4, 1945)

В ШОПЕН ШКОЛ, НА РАЙС І ВЕСТЕРН ВУЛ.

в годині 2:30 пополудні

На вічу будуть промовляти: Д-р В. ГАЛАН, предсидний Злученого Укр.-Амер. Допомогового Комітету в Америці і визначений гість з Канади. Просимо всіх українських громадян з Шкаго і околиці прийти на Віче і Листодадове Свято, щоби спільно шанувати пам'ять тих, що лягли в могили в обороні України і тих, що з любов'ю до неї „єрпілять на чужині“.

Праця для жінок і муштин WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-6237—Jersey 3-0862

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН

Інтересна Постійна Праця як Хемічних Оперейторів

Не Треба Досвіду
Робота близько дому
Добра платня
Овертайм, на бажання
Платні легальні свята

Майже всі наші робітники працюють у нас роками. Будьте певні у вашій майбутності.

Зайдіть сьогодні —

RICHARDS CHEMICAL WORKS, Inc.
Warren and Morris Streets
Jersey City

Портретів—пост. роб., \$38 тижня, гол. 5—1 вночі. Голос. 15 Whitehall St., room 210, between 4—5 P. M.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Фінішерів
в склепіннях убранных
Постійна робота, добра платня
Phillips
1450 Broadway, N. Y. City

ТУЛМЕКЕРІВ
до пластичних форм
49 год. тижня, час і пів понад 40 год.
Fidelity Tool Company
21 S. Essex Ave., Orange, N. J.
Tel. Orange 4-5409

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

Потрібно робітницю до загальн. домашньої роботи. 10 минут від Нью-Йорку.
W. F. Burke, 2200 Bergenline Avenue,
Union City, N. J.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

Карель Чапек.

Про ліричного злодія

Воно часом складається інакше, — озвався після довгої мовчанки редактор Зах. — Кілько то разів насправду не знаємо, чи то нечиста совість або лише така чванливість, бажання показати себе. Головно ті злочинці з покликання певно тріслиби, якби не могли то тут то там похвалитися тим, що вчинили. Я гадаю, що багато злочинів вимерлоб, якби суспільність їх легковажила. Такого фавоного злочинця підбадьорює ця надзвичайна прилюдна увага, якою вітається. Не кажу, що люди крадуть і грабують лише задля тієї слави. Роблять це задля грошей або з легкодущості або під впливом злих приятелів, та як уже раз занюхають тієї „народної слави“, пробується в них якась мегаломанія — це вже зовсім так само, як у тих політиків і взагалі людей, що працюють прилюдно.

Чекайте! Буде тому вже чимало літ, як я редагував наш знаменитий провінційний тижневик „Післядня Сходу“. Я, правда, народився на Заході та ви не повірили, з яким запалом я боровся за регіональну справу східної Чехії. Це така спокійна горбівина, наче її вималював, із сликовими алеями і тихими потічками. Я тижнями переконував „наш простий верховинський нарід, що тяжко бореться за скибку хліба з непривітною природою і неприхильністю влади“... — Пане, це так гарно та від серця писалося; всього два роки я заціпив тамошньому народові переконання, що вони прості верховинці, що їх життя героїське та тяжке, що їх батьківщина хоч і бідна, однак меланхолійно гарна і гарна — я гадаю, журналіст більше не всилі вчинити, ніж вичарувати на Часявську якийсь шматок Норвегії. З того видно, які великі завдання може виконувати преса.

То знаєте, провінційний редактор мусить головню дбати про льокальні події. Отже раз зупинив мене на вулиці тамошній поліційний комісар: і каже: „Так, нині вночі якийсь ледащо ограбив крамницю Вашата, торгівлю мішаних товарів. А що ви на це сказали, пане редакторе, той нікчемник там написав і подишов на пульт поезію. Таж це безсоромність, що, ні?“

— Покажіть мені цю поезію — я сказав зараз — це буде для „Післядня“. Побачите, що при допомозі друку зловимо того злодія. А крім того, пане, зважте, яка то сенсация буде для нашого міста і для всього краю!

Словом, цю поезію після довгих переговорів я дістав і надрукував у „Післядня Сходу“. Скажу вам її, коли ще собі її пригадую. То було більше-менше так:

Перша, друга, третя, четверта, пята,
Шеста, сема, осьма, девята, десята,
Одинацята, дванацята вдаряє,

То така година, що злодій знає.
А коли я її двері розбивав,
То тудио вулицю хтось манджав,
Не був би я хіба злодій,
колиб я боявся.
Відгук ходи усе більше й більше віддалявся.
Як хто в тількій чорній літмі самий наслушає,
Чує, як у нього в груди серце ударяє.
Ой, те мое бідне серце, сирота, як я,
Ридала би надімною матінка моя.

Комусь там у світі не щастить,
А я тут сам, лиш миш шелестить.
Миш і я, обоє ми злодії,
Тож я й кришок трохи розсіваю.
Вона не хоче показатись, де сидить
Так воно: злодій і перед злодієм тремтить.
Міг би я того написати ще багато,
Та згоріла мені свічка, темна хата.

Так то я цю поезію надрукував із обширним психологічним і мистецьким оглядом. Я підкреслив її баладний примети та ясно вказав на ніжні струни у злодійській душі. Була це свого роду сензация. Часопис інших країн і інших краєвих міст впевняли, що це звичайний удатний плягіст, невдатний переклад з англійської мови і ще там щось. Та коли я так вів найзавзятішу полеміку в оборону нашого краєвого злодія-поета, прийшов до мене той комісар з поліції і каже: „Так, пане редакторе, вже можна би було скінчити з тим вашим проклятим злодієм. Подумайте: цього тижня він уже знову обікрав два помешкання і одну крамницю, і після кожної крадіжки залишив на місці злочину довгу поезію!“

Я — дуже радий з того, приятелю, ми це видрукуємо!

— То так ішло би в безкоштовність — пробурмотів комісар. — Пане, це сприяння злочинцям! Таж той чоловік краде тепер лише із такої пробуваної письменницької амбіції! Якось мусите йому відібрати той запал, знаєте? Напи-

ЯК НАЦІСТИ РЕКРУТУВАЛИ В ФРАНЦІ ДО РОБОТИ В НІМЕЧЧИНІ? — Отсей плякат це велика рідкість. Призено його з Франції американським офіцером, що був при штабі ген. Айзенгавера. Це нацистська пропаганда, якор вживали нацисти, щоб затягнути французів до німецьких робітничих батальонів. Французьке підпілля це нищило й тому так мало з цього заховалося. Оригінал буде виставлений наступного тижня в Нью-Йорку, в Ракефелер Сентер, в Музею Науки і Промислу, заходами Нешенел Вор Фонда.

шіть, що ті поезії нінащо, що вони не мають форми або настрою, або що хочете. Я гадаю, що той драб тоді перестане красти.

— Гм, — кажу — такого ми написати не можемо, коли вже його раз похвалили. Та знаєте що? не будемо йому більше друкувати тих поезій, ось що! І так. За дальших чотирнацять днів було п'ять нових крадіжок із додатком поезій, однак „Післядня Сходу“ про них мовчав, наче мертвий. Я лише боявся, щоб наш злодій наслідком враженого авторського себелюбства не перенісся до Турновська або Таборська та не став темою тамошньої преси. Подумайте: якби там ті пани дерли носа. Ця мовчанка якось збентежила нашого злодія. Яких три тижні був спокій, а потім зачалися ті крадіжки знову, лише з тією різницею, що додаткові поезії він посилав поштою безпосередньо до редакції „Післядня Сходу“. Однак „Післядня Сходу“ завзявся. Одно, що не хотів мати до діла з місцевою владою, друге, ті поезії були все слабші а слабші. Автор став повторятися та придумувати такі романтичні викрутаси і прикраси, словом став поводитися наче справжній письменник.

Раз серед ночі прийшов я з гостиниці додому, підсвистував собі наче шпачок і засвітив сірник, щоб засвітити лампу. В цій хвилині хтось мені зпоза плечей дмухнув на сірник і загасив його.

— Не світити, — озвався глухий голос. — Це я.

— Ага! — сказав я — а чого ви хотілиб?

— Я прийшов спитатися вас — сказав глухий голос — що з тими поезіями?
— Чоловіченку — кажу —

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1946 РІК

- У гарних кольорах
- Календаріом друковане українською мовою
- Свята означені читким червоним друком

Ціна 30 ц. один

Наказаність треба посылати разом із замовленням На С. О. D. не висилемо.

- () Вашингтон
- () Зимовий вид
- () Діти бавляться
- () Гарний вид Білого Дому
- () Лінійний
- () Американський прапор
- () Олень над водою
- () Маленька хата над морем
- () „Sea skipper“ (рибалка)
- () Весна
- () Христос добрий пастир
- () Серце Ісуса Христа
- () Діти, що їх ангел стереже
- () Пречиста Діва Марія
- () Чудовий вид фарми.

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

то ви все ще не знали, в чому річ? — таж тепер не редакційні години. Прийдіть завтра в одинадцяті.

— А ви даєте мене арештувати? — сказав голос гірко. — Так годі. Чому вже не друкуєте моїх поезій?
(Кінець буде).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 21. жовтня 1945 р. помер

ПАВЛО ГОЛДАК,
довголітній член Тов. Володимирів, від. 178 У. Н. Союзу в Ст. Луїс, Мо.

Покійний похований у смутку жону Еву, сина Михайла, сержанта Івана, Павла полісмена, доньки: Марію, Марсезу, Ольгу, Аїну, усі подружні; брата Василя, зятя і внуки, котрі є усі членами У. Н. Союзу.

Тайні останки поховано на цвинтарі св. Петра в Павла. — В. Я. ПІ.

М. Парашак, секр.

Дня 17. жовтня 1945 року помер у 60. році життя

ПЕТРО БАС,

член Бр. св. Стефана, від. 221, У. Н. Союзу в Шікаго, Іл.

Покійний походив з села Задарісто, повіт Тернопіль, Закарпаття, Україна. Похований у смутку жону Теклю, два сина Михайла і Володимира і дочку Марію.

Похорон відбувся 20 жовтня при участі родичів, членів від. 221 і знайомих. З греко-католик, церква відправлено на українській цвинтарі св. О. Николая. — В. Я. ПІ.

Т. Шинкула, секр.

УКРАЇНЦІ В IRVINGTON, N. J. І ОКОЛИЦІ

Купуйте в українських склепах під назвою
COLUMBIA DRY GOODS SHOP
835 18th Ave., Irvington, N. J.
Треті двері від Columbia Ave.
Беріть 54 Bus, котрий переходить попри двері.
Анастасія Соколовська, власниця.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІЛ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба й ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби захопили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 50 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 55 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СЛІВНИК у двох частих, Зладив Ф. Колеса 75 ц.
- ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Рудницький для народних шкіл 60 ц.
- МАТЕМАТИКА, Ів. Андрущенко, практичні поради з арифметики та геометрії, опр. 50 ц.
- ПРИГОДИ РОМКА БОМКА, Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. 80 ц.
- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:
МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛІН, Н. Я. — Тов. ім. Богдана Хмельницького від Покр. Пр. Тройці, від. 158, повідомляє своїх членів, що збори, котрі мали відбуватися в суботу, перенесено з важких причин на неділю, 4. листопада, в 2. год. пополуночі, в У. Н. Домі на Гренд ул. Просимо членів прийти, бо є дуже важкі справи до поможження. — М. Кіт, рек. секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 4. листопада, в галі церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2.30 пополуночі. Визнаємо всіх членів прийти на час. — М. Газкевич, секр.

ШІКАГО, ІЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуваються 4. листопада, в годині 12.30 пополуночі, в домі Владіана У. Н. Союзу. Просимо членів прийти на час, бо є дуже важкі справи. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Федиский, кас.; В. Пінатів, секр.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

PILE SUFFERERS

Болячки кутньої кишки, Фісцеві, Гемориди (сверблячі гемороїди), запущені з кутньої кишкою болячки лагідно успокоюючою методою, яку ми успішно вживаємо з принят. пацієнтами.

БЕЗ БОЛЮ ШПИТАЛЬНО ПАЛЕННЯ

Лікуємо модерними офісними методами. Багато вдоволених пацієнтів поручають нових пацієнтів денно. Делні офісові год. 10—4 і 6—8. Неділі 10—12 вполудне.

UNION MEDICAL CLINIC
100 N. MARKET ST., NEWARK, N. J.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Христителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбуваються в неділю, 4. листопада, в сали парохіальній, зараз по Ст. Божій. Просимо членів прийти і відрізати свої вкладки. — Уряд.

БОФОЛО, Н. Я. — Тов. Український Союз, від. 304, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбуваються 4. листопада ввечір. Буде квартальний звіт і важкі справи до поможження. — Н. Гнатик, предс.

ПОШУКУВАННЯ

Юліан Тимішак пошукує нудка Востіа Піхурка з села Замісте, повіт Перемишль.

Ярослав Олійник — ауйка Івана Карабін, замешкалого в Торонто, Онт.

Петро Крип'яку — ауйка Павла Карпа, який має перебувати в Аргентині.

Адреса до всіх трьох: Ukrainian Social Club, 188 Chestnut Hill Rd., Manchester 8, England.

Маріо Ів Петра Побережного з села Ольшанський великий, повіт Золочів, пошукує Стефана Володимира, сина О. Івська, Wolowec Stefan, P. 15, P. 15, Edinow, England.

ІВАН КОВАЛЬЧУК

FUNERAL DIRECTOR & EMBALMER
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕПІ

NEW JERSEY
ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАЩА
У випадку смутку в родині клієнта: кміте як а день так і вночі!

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. B'Ergen 4-5131

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дещо з вашого забезпечення.
Ми укладаємо прекрасні ЦІЛИЙ ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смутку в родині клієнта: KAIN MORTUARIES, INC.
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— or —
E. H. VREELAND, Mgr.
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bi'glow 3-6782

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Заряджує погребом по ціні так низькій як ОБСЛУГА НАКРАЩА
\$150

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Rignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Занимається похоронами в БРОК, БРОКЛІН, НЬЮ-Йорк і ОКОЛИЦІ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel: BR'klyn 5-3577

Брекевз побачив Тарзана і закликав до нього: „Ти спізнився. Ти ніколи не дістанеш у руки ні мене ні Десію“.

Науковець запалив гніт, а потім закликав: „Незабаром всі ми згинемо. Гніт короткий“.

У цій же хвилині Тарзан почув благодійний крик понад своєю головою. Там у вікні стояла Десія.

„Тарзано, чудний Тарзано! Ти прийшов по мене. Ах будь ласка, візьми мене з собою!“

ТАРЗАН, ч. 1272. Жалібно благання.